

An aerial photograph of a modern urban development. In the foreground, there are two large, curved solar panel arrays (blue) situated on a grassy area next to a winding canal. A road runs alongside the solar panels. In the background, there is a dense residential area with colorful houses (red, orange, blue) and a marina with many boats. The scene is bathed in the warm light of a sunset or sunrise, with long shadows and a golden glow over the landscape.

α.s.r.
de nederlandse
verzekerings
maatschappij
voor alle
verzekeringen

✓ Klimaatverslag α.s.r. 2021

Visie, beleid en voortgang

Inhoudsopgave

Voorwoord

1. Inleiding

2. **Klimaat heeft grote invloed op ons werk**

- 2.1 Klimaatakkoord van Parijs
- 2.2 Impact van klimaatverandering op a.s.r.
- 2.3 a.s.r. stimuleert een klimaatneutrale samenleving

3. **Ons klimaatbeleid**

- 3.1 Onze klimaatdoelen
- 3.2 Waar we ons aan verbinden
- 3.3 Vier pijlers van het klimaatbeleid
- 3.4 Governance

4. **Aanpak en instrumenten**

- 4.1 a.s.r. vermogensbeheer
- 4.2 a.s.r. real estate
- 4.3 Hypotheken
- 4.4 Verzekeringsinstrumenten
- 4.5 Eigen bedrijfsvoering

Tot slot: a.s.r. doet meer

a.s.r. doet het: onze bijdrage aan het bestrijden van klimaatverandering

In de zomer van 2021 kwam IPCC met een belangwekkend rapport. Daaruit blijkt dat het klimaat in een snel tempo verandert en dat de mens daarvan onmiskenbaar de oorzaak is. IPCC staat voor Intergovernmental Panel on Climate Change en is het klimaatpanel van de Verenigde Naties. De conclusies in het rapport zijn niet mals. IPCC waarschuwt dat we alleen met drastische maatregelen de temperatuurstijging kunnen beperken tot ruim onder de 2 graden Celsius. Anders wordt de opwarming steeds sterker, met als gevolg steeds extremer weer en een nog grotere stijging van de zeespiegel. Om dat te voorkomen moet de uitstoot van broeikasgassen in 2030 gehalveerd zijn, ten opzichte van het pre-industriële tijdperk, en voor 2050 moet de uitstoot nul zijn.¹

Focus op duurzaamheid

a.s.r. ziet dit als een bevestiging van de urgentie die wij binnen a.s.r. voelen om onze ambities en doelen op het gebied van klimaat waar te maken. Duurzaamheid is al sinds 2007 een belangrijk thema binnen ons bedrijf. Mijn persoonlijke filosofie is dat duurzaamheid gelijkstaat aan houdbaarheid. We moeten ons bij alle beslissingen afvragen of die in de toekomst houdbaar zijn, of we er geen schade mee aanrichten voor toekomstige generaties. a.s.r. gaat als verzekeraar lange termijnverplichtingen aan met klanten, waardoor het logisch is om ook als belegger een lange termijnhorizon te

hanteren. We zijn allemaal gebaat bij een goede omgang met de wereld. We geloven dat we met onze producten, diensten en beleggingen een bijdrage kunnen leveren aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken binnen onze invloedssfeer. Dat we zoveel mogelijk positieve impact moeten creëren en onze negatieve impact moeten reduceren. Binnen drie thema's zien we onze grootste maatschappelijke impact: de ontwikkelingen binnen deze thema's zijn van invloed op onze financiële prestaties en tegelijkertijd kunnen we binnen deze thema's op de lange termijn waarde creëren voor de samenleving. Klimaatverandering en energietransitie' is één van deze drie thema's, waarop we in dit verslag dieper ingaan.

a.s.r. ondervindt nu al de risico's van klimaatverandering, doordat zaken als storm en overstromingen ertoe leiden dat de schadelast toeneemt. Een aantal jaar terug besloten we daarom de CO₂-uitstoot van onze investeringen te gaan meten. Onze doelstelling was om die van tenminste 95% van onze beleggingen, vastgoed en hypotheeklen in kaart te brengen. Dat is gelukt en daar zijn we trots op. De volgende stap is dat we de CO₂-uitstoot nu gericht kunnen verlagen. Ook daarbij stellen we doelen en daarin zijn we bijzonder ambitieus. Zo kondigden we in december 2021 aan om fossiele investeringen stapsgewijs uit te faseren. Het tweede wat we doen is investeren in bedrijven en projecten die helpen het klimaat te verbeteren, zoals het investeren in zonne- en windparken. Ten derde willen we ook in onze kerntaak als

verzekeraar invloed uitoefenen door de energietransitie verzekeraar te maken, en aan te sturen op duurzaam schadeherstel. Daarbij zien we ook een belangrijke rol voor a.s.r. om onze klanten te faciliteren en te stimuleren om zelf aan de slag te gaan met verduurzaming en het klimaatbestendig maken van hun woning of bedrijf.

Helpen door te doen

Als financiële instelling kunnen we een bijdrage leveren aan de verbetering van het klimaat. We werken voortdurend aan nieuwe oplossingen. Ik beschouw a.s.r. als een voorloper, maar gelukkig zijn we niet meer alleen en zijn steeds meer banken en verzekeraars hiermee bezig. Dat zie ik als een positieve ontwikkeling, want we moeten met zijn allen haast maken om een verregaande opwarming van de aarde te voorkomen.

Jos Baeten,
Voorzitter Raad van Bestuur

1. Inleiding

Klimaatverandering en energietransitie is één van de drie kernthema's binnen het duurzaamheidsbeleid van a.s.r. Klimaatverandering leidt tot risico's voor ons bedrijf, onze klanten en de maatschappij in het algemeen. Daarom willen we onze CO₂-voetafdruk verkleinen en investeren we in activiteiten die de energietransitie ondersteunen. Bovendien helpen we klanten met onze verzekeringsproducten en met adviezen om klimaatrisico's te verminderen.

1

Financiële zelfredzaamheid en inclusie.

2

Vitaliteit en duurzame inzetbaarheid.

3

Klimaatverandering en energietransitie.

De afgelopen jaren is klimaatverandering en energietransitie een steeds belangrijker thema geworden binnen a.s.r. Ook onze stakeholders zijn in toenemende mate geïnteresseerd in ons klimaatbeleid. Om die reden is besloten tot het schrijven van dit klimaatverslag met als doel om de uitgangspunten en activiteiten rondom klimaat op heldere wijze te beschrijven. Hoofdstuk 2 biedt eerst een overzicht van de risico's van klimaatverandering. Vervolgens gaan we in hoofdstuk 3 in op onze klimaatdoelen, de pijlers van ons klimaatbeleid en de governancestructuur. In hoofdstuk 4 beschrijven we tenslotte de aanpak en instrumenten binnen onze beleggingen en verzekeringen.

Dit document is een momentopname. Binnen a.s.r. zijn we steeds bezig met het meten en evalueren van onze inspanningen en de ontwikkeling van nieuwe instrumenten die we kunnen inzetten tegen klimaatverandering. Dat zal zich de komende jaren vertalen in nieuwe activiteiten en in nieuwe versies van dit document.

a.s.r. verwelkomt feedback van lezers op dit document en nodigt iedereen uit om constructief mee te werken aan oplossingen die een ingrijpende klimaatverandering helpen voorkomen.

2. Klimaat heeft grote invloed op ons werk

Sinds de industriële revolutie is de invloed van de mens op het klimaat steeds groter geworden. Dit komt vooral door de uitstoot van broeikasgassen als koolstofdioxide (CO₂) en methaan, die ervoor zorgen dat warmte wordt vastgehouden en de temperatuur op aarde stijgt. Dat proces gaat sneller dan ooit. In de afgelopen 130 jaar werd de wereld 1 graad Celsius warmer en het zeeniveau steeg met 20 centimeter door de opwarming en het smelten van ijskappen. In Nederland werd het zelfs 1,7 graden Celsius warmer.²

Deze opwarming heeft grote gevolgen voor mens en natuur. We hebben vaker last van extreem weer, zoals meer stortregens, zwaardere stormen en lange droge en hete periodes. Ook zorgt opwarming van de aarde voor hittestress en een lagere productiviteit, vooral in de landbouw en de bouw. Daarnaast is het veranderende klimaat nadelig voor onze gezondheid, onder andere doordat infectieziekten door veranderingen in temperatuur, vochtigheid en neerslag meer ruimte krijgen. Door de stijgende temperatuur verslechtert de kwaliteit van het water, doordat bacteriën en algen zich sneller ontwikkelen. Ook kunnen insecten die in Nederland vroeger niet voorkwamen ineens overleven. Denk bijvoorbeeld aan de tijgermug die het zikavirus, knokkelkoorts (dengue) en gele koorts kan overbrengen. Bovendien is er een sterk verband tussen klimaatverandering en verlies van biodiversiteit omdat de effecten van klimaatverandering verergerd worden door verlies van biodiversiteit. Andersom geldt deze negatieve invloed ook.

Deze ontwikkelingen raken ons als verzekeraar. Schades als gevolg van extreem weer nemen toe en verzekeraars zullen steeds meer moeten uitkeren. Ook is er een risico dat klimaatverandering leidt tot hogere zorgkosten. Daardoor kunnen de premies van verzekeringen onder druk komen te staan en op den duur zelfs onbetaalbaar worden. Het Verbond van Verzekeraars verwacht dat droogte en wateroverlast door klimaatverandering in het extreemste scenario ieder jaar 250 miljoen euro extra zullen kosten voor Nederlandse verzekeraars.³ Klimaatverandering heeft ook invloed op onze beleggingen in bedrijven, vastgoed en grond. Deze kunnen flink minder waard worden als gevolg van klimaatverandering, of kunnen stranded assets worden – beleggingen die niets meer waard zijn, omdat ze niet zijn meegegaan in de energietransitie.

2.1 Klimaatakkoord van Parijs

Om de opwarming van de aarde af te remmen tekenden 195 landen in 2015 het Klimaatakkoord van Parijs. Daarin zijn afspraken gemaakt om de uitstoot van broeikasgassen – met CO₂ als belangrijkste gas – terug te dringen. Het doel is om de opwarming te beperken tot ruim beneden de 2 graden Celsius en liefst niet meer dan 1,5 graden Celsius ten opzichte van de gemiddelde temperatuur op aarde voor de industriële revolutie.

Op de Klimaatconferentie van Glasgow in 2021 werd duidelijk dat de opwarming van de aarde beneden 1,5 graden Celsius moet blijven om gevaarlijke klimaatverandering te voorkomen. In het eerste deel van het klimaatrapport dat in dat jaar werd gepubliceerd door het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) staat dat het klimaat sneller verandert dan werd aangenomen. IPCC waarschuwt dat beperking van de opwarming tot 1,5 graden Celsius alleen nog mogelijk is als de uitstoot van broeikasgassen snel en op grote schaal wordt teruggedrongen. In het tweede deel van het rapport van het IPCC (uitgebracht in februari 2022) wordt nogmaals duidelijk gemaakt dat we versneld in actie moeten komen om een leefbare toekomst veilig te stellen. In Glasgow werd daarom afgesproken dat landen uiterlijk eind 2022 met aangescherpte klimaatdoelen voor 2030 moeten komen.

2.2 Impact van klimaatverandering op a.s.r.

Voor a.s.r. is klimaatverandering een direct risico, zowel voor onze verplichtingen – de claims die we uitbetalen – als voor onze activa – de waarde van onze beleggingen. Klimaatgerelateerde risico's zijn onder te verdelen in fysieke risico's en transitierisico's.

- ✓ Fysieke risico's hangen samen met de impact van veranderende weersomstandigheden. Dit gaat bijvoorbeeld om schade aan woningen en bedrijfspanden of schade aan auto's en andere vervoersmiddelen. Klimaatverandering kan ook leiden tot meer (langdurig) ziekten en een grotere vraag naar zorg. Deze fysieke risico's kunnen het gevolg zijn van

plotselinge gebeurtenissen (acuut), zoals een storm, overstroming, droogte of andere extreme weersomstandigheid. Ze kunnen ook voortvloeien uit geleidelijke veranderingen (chronisch), zoals stijgende temperatuur, zeespiegelstijging en verlies aan biodiversiteit.

- ✓ Transitierisico's hebben te maken met de overgang naar een klimaatneutrale samenleving. Ze kunnen in de hand worden gewerkt door nieuw beleid van de overheid (met strengere normeringen), technologische vernieuwingen of door veranderingen in de markt en in de voorkeur van consumenten. Zo kan een hogere energiebelasting of stijging van de energieprijzen gevolgen hebben voor de waarde van woningen met een laag energielabel. De overgang naar een klimaatneutrale samenleving kan ook leiden tot stranded assets. Dat zijn activa die men wel bezit maar die niet langer geëxploiteerd kunnen worden of veel minder waard zijn dan waarvoor ze in de boeken staan. Een voorbeeld hiervan zijn de grote reserves aan fossiele brandstoffen, waarvan het in toenemende mate de vraag is of die in de toekomst nog geld zullen opleveren, met name omdat overheden de uitstoot van broeikasgassen verder aan banden leggen.

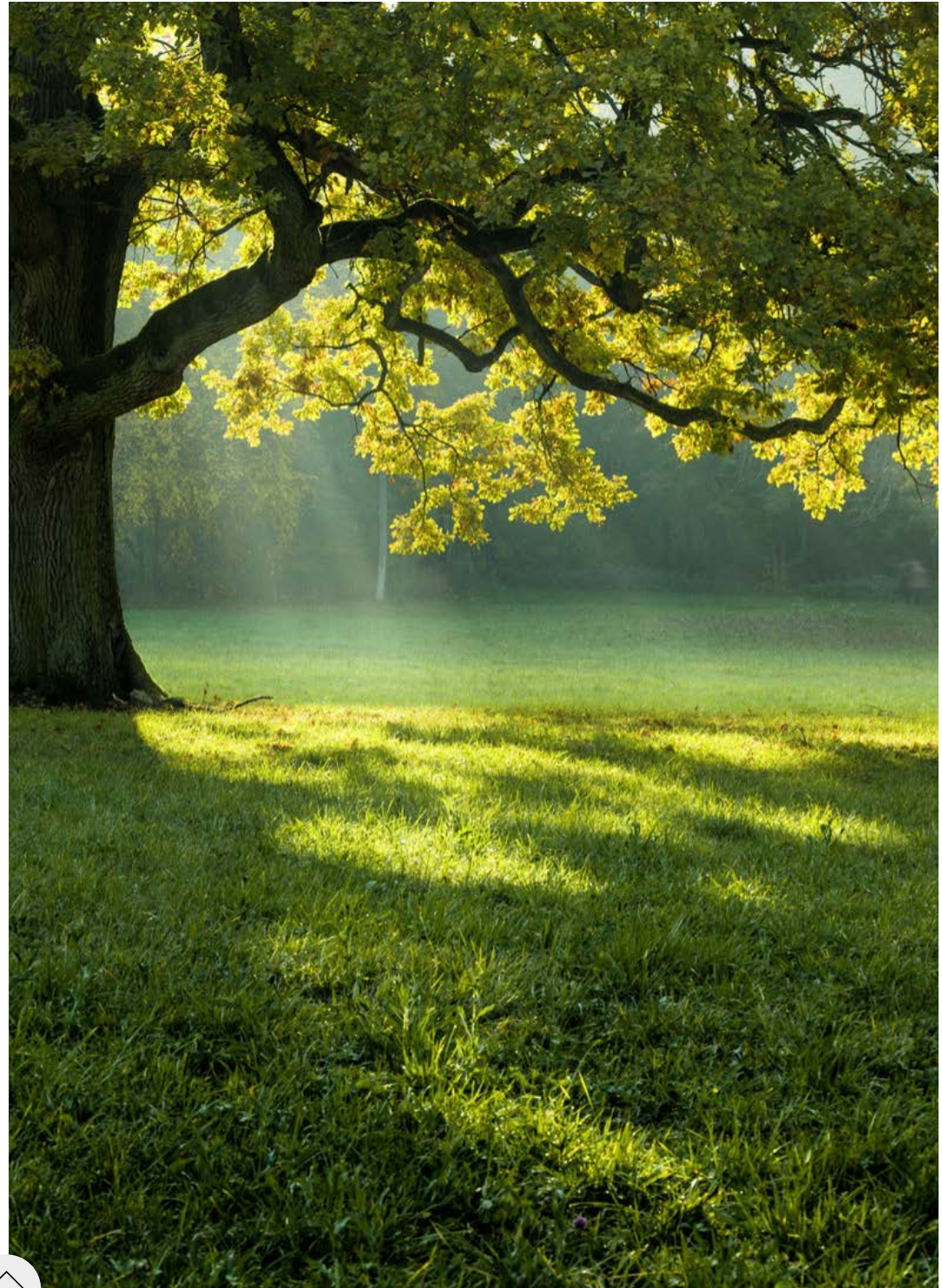
2.3 a.s.r. stimuleert een klimaatneutrale samenleving

Hoe ingrijpend klimaatrisico's ook zijn, ze vormen slechts een deel van het verhaal. Klimaatverandering biedt namelijk ook mogelijkheden om in actie te komen. Bij a.s.r. geloven we dat we een positieve impact hebben door ons duurzame investeringsbeleid en door de ontwikkeling van verzekeringsproducten en -diensten die de energietransitie ondersteunen en klanten helpen zich aan te passen aan klimaatrisico's.

a.s.r. investeert in het duurzaam opwekken van energie en in groene gebouwen. We verduurzamen onze vastgoedportefeuille en ondersteunen bedrijven waarin we beleggen bij hun verduurzamingsambities. We verminderen onze eigen uitstoot en hebben onze verzekeringsproducten aangepast zodat ook hernieuwbare energiebronnen en energiebesparende maatregelen verzekerd kunnen worden. Met investeringen, verzekeringsproducten en in onze eigen bedrijfsvoering bevordert a.s.r. de transitie naar een klimaatneutrale samenleving.

In het volgende hoofdstuk gaan we verder in op de visie en strategie van a.s.r. op klimaatverandering en de energietransitie.

3. Ons klimaatbeleid

a.s.r. wil een vooraanstaande rol spelen in de financiële sector op het gebied van duurzaam ondernemen. Dat betekent dat we een positieve bijdrage willen leveren aan het verduurzamen van de samenleving. Dit brengen we in de praktijk door prioriteit te geven aan drie thema's, waar het thema 'klimaatverandering en energietransitie' er één van is. In ons klimaatbeleid houden we systematisch rekening met de klimaateffecten van onze activiteiten. Dat doen we door het stellen van heldere doelen, de ontwikkeling van instrumenten en door inzichtelijk te rapporteren over de voortgang en het resultaat van onze inspanningen.

3.1 Onze klimaatdoelen

Gegeven de enorme gevolgen en risico's die klimaatverandering met zich meebrengt, moeten we versnellen naar een klimaatneutrale samenleving. a.s.r. is zich hiervan bewust en wil als verzekeraar, belegger en vastgoedbeheerder een rol spelen in het tegengaan van klimaatverandering en het versnellen van de energietransitie. Daarbij stellen we onszelf de volgende doelen.

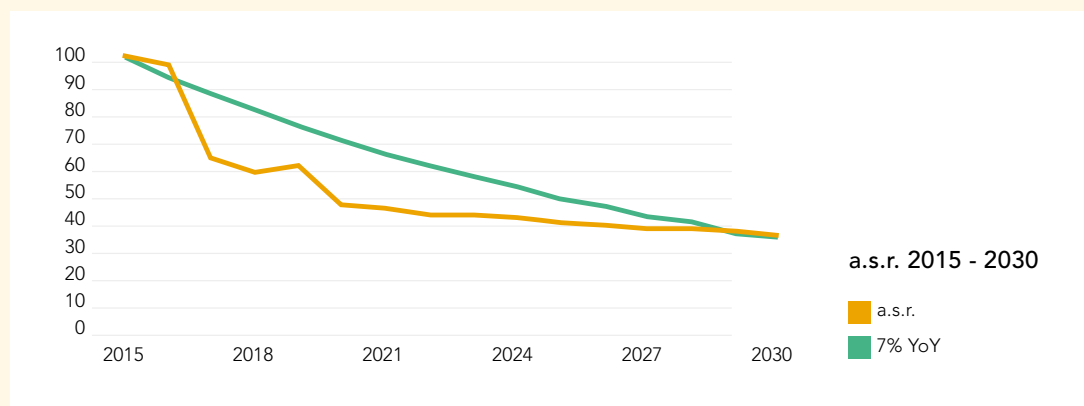
Vanwege de sterke link tussen klimaatverandering en biodiversiteit, is ook het tegengaan van biodiversiteitsverlies een onderwerp waar wij doelen op willen formuleren en verantwoording over af willen liggen. We streven ernaar om uiterlijk in 2024 over deze doelen en de bijbehorende resultaten te rapporteren.

De CO₂-voetafdruk van de beleggingsportefeuille (beursgenoteerde aandelen, bedrijfsobligaties, staatsobligaties, vastgoedbeleggingen en de hypotheekportefeuille) met 65% verminderen tussen 2015 (Akkoord van Parijs) en 2030. In 2050 willen we een netto nul CO₂-uitstoot hebben.

65%

Resultaat 2021: **56% CO₂-reductie⁴**

€ 4,5

Tenminste 4,5 miljard euro impactbeleggingen op de balans in 2024. Een groot deel van de impact-investeringen die a.s.r. doet houden verband met het bevorderen van de energietransitie.

Resultaat 2021: **€2,5 mld**

2050

Reductie van de CO₂-uitstoot in de verzekeringsportefeuille. Doel is dat de verzekeringsportefeuille in 2050 klimaatneutraal is.

Resultaat 2021:

Methodologie is in ontwikkeling

De CO₂-voetafdruk van onze eigen bedrijfsvoering willen we tussen 2018 en 2025 met 50% verlagen.

50%

Resultaat: **78%⁵**

Op het hoofdkantoor wordt het energieverbruik richting 2030 beperkt tot 50 kWh per vierkante meter (bruto vloeroppervlak).

Resultaat 2021: **50,6 kWh per vierkante meter⁶**

50 kWh

3.2 Waar we ons aan verbinden

Als ondertekenaar van het Klimaatakkoord van Parijs wil a.s.r. de mondiale temperatuurstijging helpen beperken tot ruim onder de 2 graden en bij voorkeur tot onder de 1,5 graden Celsius. a.s.r. heeft zich ook gecommitteerd aan het Nederlandse Klimaatakkoord om de CO₂-uitstoot in 2030 met 49% te verminderen. Door het ondertekenen van het Net-Zero Asset Managers Initiative stellen we ons tot doel om de CO₂-uitstoot van onze beleggingen in 2050 te reduceren tot nul. Verder is a.s.r. lid van de Net-Zero Insurance Alliance, een samenwerkingsverband van toonaangevende verzekeraars en herverzekeraars die met elkaar ervoor willen zorgen dat in 2050 hun verzekeringsportefeuilles klimaatneutraal zijn. Door lid te worden van dit

initiatief heeft a.s.r. zich gecommitteerd aan het terugbrengen van de CO₂-uitstoot in haar verzekeringsportefeuille.

Behalve dat a.s.r. zich aan deze doelen verbindt, zetten we ons ook in voor de ontwikkeling van methodieken om doelen meetbaar en hanteerbaar te maken. Om gestelde doelen te vertalen naar haalbaar beleid steunt a.s.r. bijvoorbeeld het Science Based Targets initiatief (SBTi) en met de methodologie van het Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) meten we de CO₂-voetafdruk van onze investeringen, zodat de voortgang en het effect van onze inspanningen goed kan worden gevolgd.

a.s.r. is ondertekenaar van het Klimaatakkoord van Parijs en belooft zich in te zetten voor een veilig en stabiel klimaat, waarbij de gemiddelde opwarming van de aarde wordt beperkt tot ruim onder de 2 graden en bij voorkeur onder de 1,5 graden Celsius.

a.s.r. is ondertekenaar van het Nederlandse Klimaatakkoord en committeert zich aan een vermindering van de CO₂-uitstoot tussen 1990 en 2030 met 49%.

a.s.r. is ondertekenaar van de Spitsbergen ambitie en stelt zich tot doel om de klimaatimpact van haar investeringen te meten en bij te dragen aan wereldwijde klimaatdoelen.

NET ZERO ASSET MANAGERS INITIATIVE

a.s.r. is ondertekenaar van de Net-Zero Asset Manager Initiative en stelt zich tot doel om de klimaatimpact van haar beleggingen te meten en uiterlijk in 2050 klimaatneutraal te zijn.

a.s.r. is ondertekenaar van de Paris Proof Commitment van de Dutch Green Building Council en stelt zich tot doel een Paris Proof gebouwde omgeving te realiseren in 2045.

a.s.r. is ondertekenaar van de Net-Zero Insurance Alliance van verzekeraars en herverzekeraars die de CO₂-uitstoot van hun verzekeringsportefeuilles in 2050 klimaatneutraal willen maken.

3.3 Vier pijlers van het klimaatbeleid

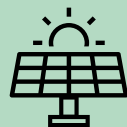
Het klimaatbeleid van a.s.r. bestaat uit vier strategische pijlers, waarmee we de risico's van onze investeringen en verzekeringsproducten beheersbaar maken en tegelijkertijd willen bijdragen aan oplossingen.

3.3.1

Klanten helpen bij het voorkomen of verkleinen van klimaatrisico's

3.3.2

Stimuleren van de energietransitie

3.3.3

Klimaatrisico's maken onderdeel uit van strategische risicoanalyses

3.3.4

Bijdragen aan sectorinitiatieven

3.3.1 Klanten helpen bij het voorkomen of verkleinen van klimaatrisico's

Klanten krijgen van a.s.r. tips en adviezen om schade door klimaatverandering te voorkomen. Bijvoorbeeld door het vergroenen van een betegelde tuin voor een betere afvoer van regenwater of door het aanleggen van een groen dak om biodiversiteit te bevorderen en de woning te koelen. Zakelijke klanten die door onze preventiespecialisten bezocht worden ontvangen na dit bezoek een rapport met preventieadviezen en tips op het gebied van duurzaamheid. Dit kunnen bijvoorbeeld tips zijn voor energiebesparende maatregelen of hoe om te gaan met afval en watergebruik.

Naast advies biedt a.s.r. ook verzekeringsproducten aan om mensen en bedrijven te beschermen tegen klimaatrisico's. Zo breidde a.s.r. in 2020 als eerste in Nederland de verzekeringen voor gebouwen en roerende goederen uit met een secundaire overstromingsdekking. Daarnaast bevat onze woonhuisverzekering optionele dekkingen voor duurzame bouwvormen en groene daken en gevels.

3.3.2 Stimuleren van de energietransitie

a.s.r. investeert in het opwekken van duurzame energie door de aankoop van wind- en zonneparken en de installatie van zonnepanelen op daken van kantoren, winkels en woningen. We bieden klanten de mogelijkheid om duurzame oplossingen, zoals warmtepompen, zonnepanelen en autolaadpalen mee te verzekeren in hun inboedel/inventarisgoederen- of woonhuis/

bedrijfspandverzekering. Bij het samenstellen van onze beleggingsportefeuille passen we klimaatcriteria toe om activiteiten die de energietransitie bevorderen te steunen en andere uit te sluiten, zodat de CO₂-voetafdruk van beleggingen daalt. Voor de hypotheekportefeuille ondersteunt a.s.r. klanten met een Verduurzamingshypotheek om de CO₂-voetafdruk van hun woningen te verkleinen en het wooncomfort te verbeteren met energiebesparende maatregelen. Ook neemt a.s.r. vooruitstrevende maatregelen om het energiegebruik in de eigen bedrijfsvoering ingrijpend te verminderen, waarmee we ruimte bieden voor het in de praktijk brengen van innovatieve verduurzamingsmaatregelen en laten zien dat het mogelijk is.

3.3.3 Klimaatrisico's maken onderdeel uit van strategische risicoanalyses

Klimaatverandering maakt deel uit van de risicoanalyses die a.s.r. ieder jaar op bedrijfsniveau uitvoert. We brengen niet alleen risico's van de markt, onze bedrijfsprocessen en de financiële risico's in kaart, maar identificeren en kwantificeren ook de risico's van klimaatverandering voor a.s.r. De uitkomst van deze analyses wordt meegewogen in de Own Risk and Solvency Assessment (ORSA). De ORSA stelt vast hoeveel kapitaal benodigd is voor het opvangen van de daar onderzochte risico's.

Bij de analyse van klimaatrisico's maken we een onderscheid tussen fysieke risico's en transitierisico's op de korte, middellange en lange termijn (zie onderstaande tabel). De verwachting is dat op de korte en middellange termijn met name de kans op extreem weer en overstromingen toeneemt. Dit leidt tot meer schade binnen onze vastgoed- en hypotheekportefeuilles

en ook meer schadeclaims binnen de verzekeringsportefeuille van a.s.r. Om de risico's van klimaatverandering voor onze vastgoed- en hypotheekportefeuilles te beheersen kijkt a.s.r. naar de locaties waar deze risico's het grootst zijn. Door gegevens uit de Klimateffectatlas te combineren met de portefeuillegegevens in het Geografisch Informatiesysteem (GIS) kunnen we zien hoe kwetsbaar en gevoelig locaties in Nederland zijn voor klimaatverandering. Die gegevens gebruiken we in de besluitvorming rond acquisities en het onderhoud van onze vastgoedportefeuilles.

Voor onze verzekeringsproducten analyseren we de klimaatrisico's onder meer met behulp van de Klimaatmonitor die het Verbond van Verzekeraars samen met de Universiteit Wageningen en het KNMI ontwikkelde. De Klimaatmonitor geeft het aandeel weer van de weersextremen in de totale schade aan woningen, bedrijfspanden en voertuigen. We mitigeren de risico's voor a.s.r. door het sluiten van korte termijncontracten, het herverzekeren van de grootste risico's en het aanpassen van de product- en prijsbeleid en acceptatie- en schadebeleid, waarbij we streven naar het verzekeraar houden van klimaatrisico's. Daarnaast werken we aan de bewustwording over klimaatrisico's en stimuleren we klanten tot het nemen van preventieve maatregelen.

Voor de beleggingsportefeuille die door a.s.r. vermogensbeheer wordt beheerd, combineren wij de strategische risicoanalyse (die we binnen het jaarlijkse strategische asset allocatie en beleggingsplan meenemen) met een meer bottom-up benadering. Deze aanpak probeert niet alleen klimaatrisico's binnen de portefeuilles te verminderen maar juist ook de energietransitie te versnellen, door middel van uitsluitingen, dialoog en actief

aandeelhouderschap, 'best in class' beleggingen en impact beleggingen.
Meer informatie hierover is te vinden in paragraaf 4.1.

In 2020 hebben we een literatuuronderzoek uitgevoerd naar de gevolgen van klimaatverandering op gezondheid en leven en wat dit betekent voor de financiële risico's voor a.s.r. Hieruit kwamen zowel positieve als negatieve effecten naar voren, zonder dat één van beide de overhand had.

Overzicht van klimaatrisico's voor a.s.r.			
	Risico's op korte termijn	Risico's op middellange termijn	Risico's op lange termijn
Fysieke risico's 	✓ Meer schadeclaims door extreem weer (storm, hagel, hevige regenval, hittegolven) en hogere total loss ratio ⁷ verzekeringsproducten ✓ Storm- en hagelschade aan vastgoed; ook vochtschade en schimmel ✓ Grotere vraag van huurders naar koeling (voor a.s.r. real estate)	✓ Meer schadeclaims door overstromingen uit een niet-primaire waterkering ✓ Waterschade aan vastgoed	✓ Schade aan stedelijk vastgoed als gevolg van bodemdaling (paalrot, verzakkingen) ✓ Schade aan woningen heeft invloed op waarde onderpand en vermogen van huiseigenaren om hypotheek (terug) te betalen
Transitierisico's 	✓ Nieuwe wet- en regelgeving voor klanten en financiële instellingen in het kader van verduurzaming ✓ Investerings om energielabel van woningen en gebouwen te verbeteren (vastgoed) ✓ Mogelijke afname waarde beleggingen	✓ Ontstaan van nieuwe risico's als gevolg van de overgang naar hernieuwbare energiebronnen en het gebruik van nieuwe technieken (bijvoorbeeld accu-opslag) ✓ Nieuwe nationale en Europese wet- en regelgeving voor stikstof en PFAS. Voor landelijk vastgoed geldt dat voor vegetatie in gebieden in of grenzend aan Natura 2000 gebieden	✓ Nieuwe technologische (disruptieve) ontwikkelingen leiden tot de vraag naar nieuwe verzekeringsproducten en oplossingen, waarbij de risico's onbekend zijn (bijvoorbeeld overstap naar waterstof)

Klimaatscenario's

Hoe groot de klimaatrisico's zijn hangt af van het aantal graden dat de temperatuur stijgt en de maatregelen die daartegen worden genomen. Bij het analyseren van de toekomstige impact van klimaatverandering op belegd vermogen hanteert a.s.r. drie scenario's.⁸

- ✓ In het ordelijke scenario wordt uitgegaan van een tijdig en effectief klimaatbeleid, waarmee het lukt om de opwarming een halt toe te roepen. Investerings in schone energiebronnen dragen in dit scenario bij aan economische groei. De klimaatrisico's blijven beperkt.
- ✓ In het wanordelijke scenario worden maatregelen eerst uitgesteld en dan in snel tempo alsnog ingevoerd. Dit leidt tot meer transitierisico's en hogere economische en financiële kosten.
- ✓ In een falend of broeikasscenario wordt geen actie ondernomen om opwarming van de aarde tegen te gaan. Dit scenario gaat gepaard met een sterke stijging van de fysieke klimaatrisico's en algehele verstoring van de economie.

Aanpak analyse bij a.s.r.

- ✓ Uitgangspunt zijn de klimaatscenario-sets van Ortec Finance.
- ✓ IPCC maakt wetenschappelijke klimaatprojecties, Cambridge Econometrics bepaalt daarmee BBP-schokken en Ortec Finance vertaalt deze in scenario's met systematisch klimaatrisico.
- ✓ Vooral gericht op de impact van klimaatverandering voor activa.
- ✓ De impact van de klimaatverandering wordt toegepast op het Neutrale scenario van a.s.r.

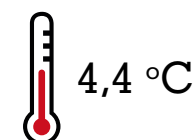
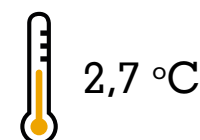
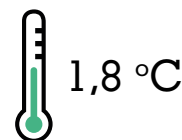
Bandbreedte temperatuur

Ordelijke transitie
volgens 'Parijs'

Wanordelijke transitie
volgens 'Parijs'

Gefaalde transitie
volgens 'Parijs'

Berekende temperatuurstijging voor 2081 - 2100 in vergelijking tot gemiddelde 1850 - 1900

Bandbreedte temperatuur stijging met 90% waarschijnlijkheid

+1,3 à +2,4°

+2,1 à +3,5°

+3,3 à +5,7°

Conform emissiescenario van klimaatpanel VN IPCC 6

SSP1-2.6*

SSP2-4.5*

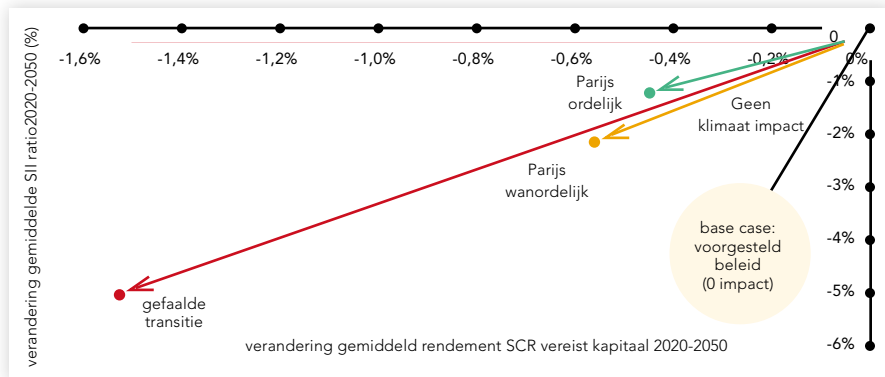
SSP5-8.5*

Aannames

✓ Grote impact van de transitie door beleid en technologische drivers	✓ Grote impact van de transitie door beleid en technologische drivers	✓ Beperkte impact van de transitie door een "business-as-usual" pad zonder nieuw beleid
✓ De transitie wordt "smooth" verondersteld	✓ Transitie kent storend effect op financiële markten met herprijzen	✓ Grote fysieke impact die doorwerkt in de productiviteit, alsook frequentere en zwaardere "extreem weer" gebeurtenissen
✓ De klimaatrisico's worden dynamisch en "smooth" ingeprijsd	✓ De klimaatrisico's worden dynamisch en "smooth" ingeprijsd	
✓ Fysieke impact is significant maar lager dan bij een gefaalde transitie	✓ Fysieke impact is significant maar lager dan bij een gefaalde transitie	✓ Markten prijzen fysieke risico's pas laat in

*SSP = Shared Socioeconomic Pathways = plausibele wereldbeelden die uitgaan van uiteenlopende sociaaleconomische, technologische en demografische ontwikkelingen in de toekomst

Gemiddelde SCR ratio (2020-2050) vs. gemiddeld rendement op SCR (2020-2050)

Volgens de Europese Solvency II-richtlijn moet a.s.r. een inschatting maken van de risico's waar het als verzekeraar aan bloot staat. Op basis van deze berekening dient a.s.r. een minimale buffer aan te houden om risico's te kunnen opvangen. Dit heet de Solvency Capital Requirement (SCR). De bovenstaande grafiek laat zien dat de impact op de SCR-ratio en het rendement op de SCR per scenario verschillend is.

Onder alle scenario's daalt de SCR en het rendement in de toekomst, maar dit gebeurt het meest bij een mislukte transitie. Dit wordt gedreven door de directe impact van fysieke risico's maar ook door andere rendementsverwachtingen in de verschillende klimaatpaden. Binnen het wanordelijke scenario worden rond 2025 abrupte verkopen van stranded assets verwacht wat leidt tot een financiële crisis. Ook dan dalen de SCR-ratio en het rendement maar minder dan bij een gefaalde transitie.

Bij a.s.r. verwachten we een beperkte impact van de drie klimaatpaden op onze solvabiliteitsratio. Dit heeft te maken met het feit dat in onze beleggingsportefeuille overwegend Europese bedrijven zitten en met ons duurzame en dynamische beleggingsbeleid. Daardoor beleggen we minder in landen, markten en bedrijven die harder door klimaatverandering geraakt worden.

3.3.4 Bijdragen aan sectorinitiatieven

a.s.r. is betrokken bij diverse toonaangevende initiatieven in de sector om de overgang naar een klimaatneutrale samenleving te versnellen. Op deze manier delen we onze klimaatkennis als verzekeraar en belegger en proberen we de sector als geheel te verduurzamen.

- ✓ a.s.r. neemt deel aan het Climate Action 100+ initiatief, waarbij beleggers ondernemingen met de hoogste uitstoot van broeikasgassen stimuleren om maatregelen te nemen die nodig zijn in de strijd tegen klimaatverandering.⁹
- ✓ a.s.r. participeert in het Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) dat zich buigt over geschikte methodes om de CO₂-uitstoot van investeringen in kaart te brengen en daarover te rapporteren.¹⁰
- ✓ a.s.r. neemt deel aan de Institutional Investors Group in Climate Change (IIGCC), waarin beleggers samenwerken in engagement en kennisdeling om significante impact te maken in het tegengaan van klimaatverandering via de bedrijven waarin wordt belegd.
- ✓ a.s.r. draagt actief bij aan het Science Based Targets initiatief (SBTi) dat bedrijven helpt bij het stellen van wetenschappelijk onderbouwde doelen om hun CO₂-uitstoot terug te dringen.
- ✓ In Nederland werkt a.s.r. rondom klimaatdoelen actief samen met het Verbond van Verzekeraars.
- ✓ a.s.r. zorg is aangesloten bij de Green Deal Duurzame Zorg 2018-2022. Deze richt zich op de bijdrage die de zorgsector kan leveren aan verbetering van het milieu, zoals het verminderen van de CO₂-uitstoot en het stimuleren van de circulaire economie.
- ✓ a.s.r. is onderdeel van de Coalitie Anders Reizen met als gemeenschappelijke ambitie om de CO₂-uitstoot van zakelijke reizen te halveren in 2030 (ten opzichte van 2016).

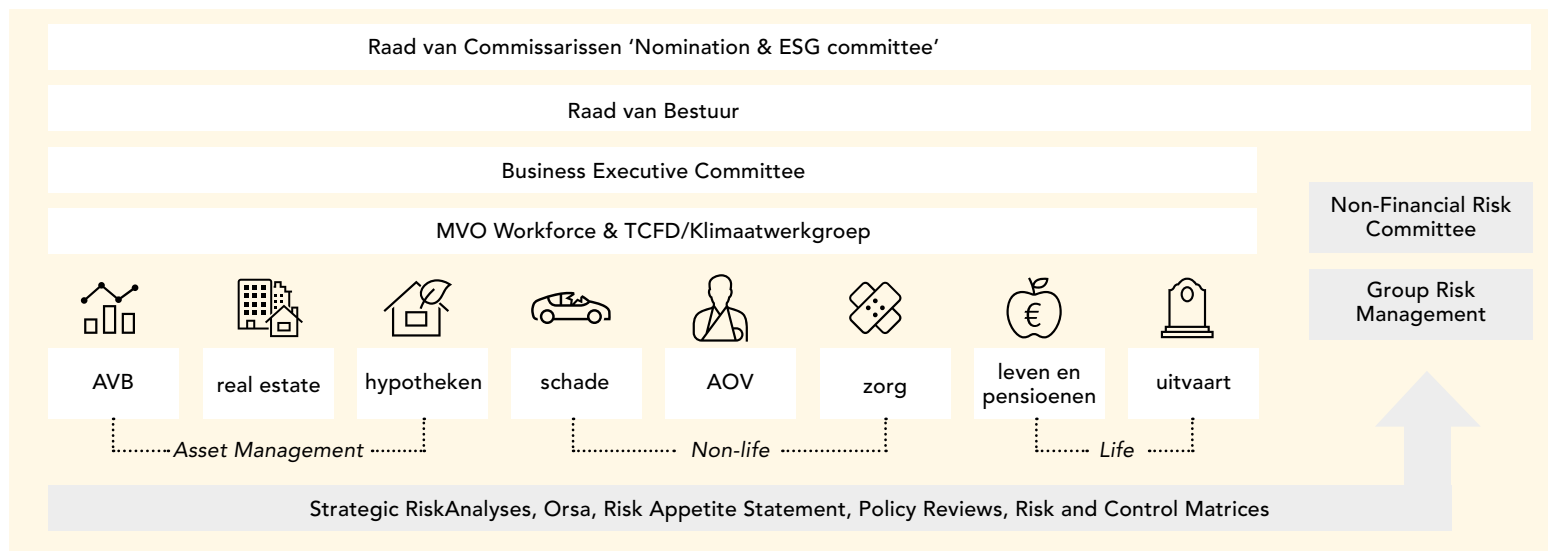
3.4 Governance

a.s.r. streeft ernaar om klimaatverandering en energietransitie als kernthema binnen duurzaamheid te verankeren in alle kernprocessen en activiteiten. Binnen de Raad van Bestuur is het thema duurzaamheid belegd bij de CEO. De Raad van Bestuur is eindverantwoordelijk voor de bedrijfsstrategie en wordt in de uitvoering daarvan ondersteund door het Business Executive Committee (BEC). Het BEC bestaat uit leden van de Raad van Bestuur, de Chief Risk Officer (CRO) en senior managers van verschillende bedrijfsonderdelen. In 2021 is een ESG (Environmental, Social, Governance) commissie binnen de Raad van Commissarissen ingesteld. Deze Commissie adviseert en ondersteunt de Raad van Commissarissen in diens toezichthoudende

rol ten aanzien van ontwikkelingen op het gebied van ESG en resultaten van de duurzame bedrijfsstrategie.

De MVO Workforce en TCFD-werkgroep¹¹ ondersteunen de RvB en het BEC in hun verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling en uitvoering van het beleid op het gebied van klimaatverandering en energietransitie. In de werkgroepen zitten afgevaardigden uit de bedrijfsonderdelen en de stafafdelingen. De MVO Workforce rapporteert via de duurzaamheidsrapportage ieder kwartaal over de doelen en KPI's inzake klimaatbeleid aan het BEC, dat samen met de risico's de bereikte resultaten bespreekt en waar nodig bijstuurt.

Governance structuur van de business op het thema klimaatverandering en energietransitie

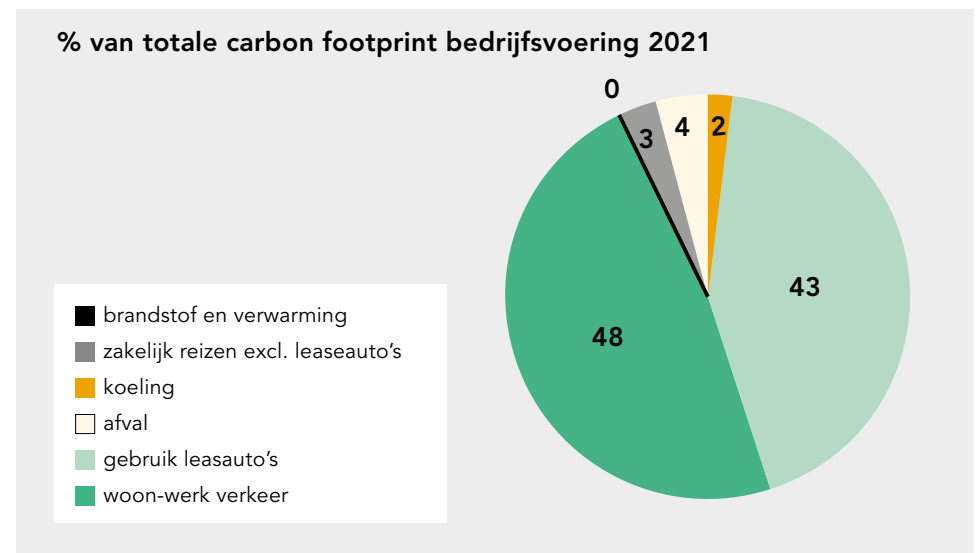
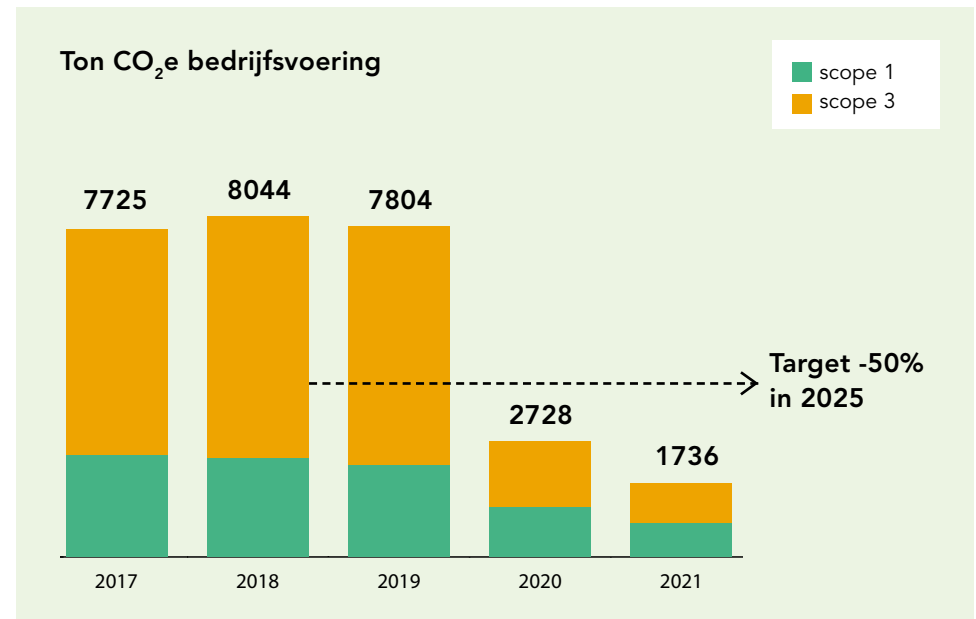

4. Aanpak en instrumenten

a.s.r. streeft naar een klimaatneutrale bedrijfsvoering en wil de CO₂-voetafdruk van haar activiteiten stap voor stap terugdringen. Bij het bepalen van de CO₂-voetafdruk wordt een onderscheid gemaakt tussen de directe en indirecte voetafdruk. Bij de directe voetafdruk gaat het om de CO₂-uitstoot die direct beïnvloed wordt door de organisatie zelf, bijvoorbeeld door de verwarmingsinstallatie of door leaseauto's (scope 1). Bij de indirecte voetafdruk gaat het om de indirecte invloed van a.s.r. op de hoeveelheid CO₂ die vrijkomt bij het opwekken van de ingekochte elektriciteit (scope 2). Bij a.s.r. is die netto nul, omdat alle ingekochte elektriciteit wordt gecompenseerd door met windturbines opgewekte elektra. Tot slot zijn er andere activiteiten in de keten die bijdragen aan de indirecte voetafdruk, zoals verwerking van afval en woon- werkverkeer. In bijlage 1 is het verloop van de CO₂-voetafdruk van de eigen bedrijfsvoering in meer detail weergegeven.

a.s.r. heeft als doel om de CO₂-voetafdruk van de eigen bedrijfsvoering tussen 2018 en 2025 met 50% te verlagen. Deze CO₂-voetafdruk bestaat in 2021 voor 94% uit mobiliteit (waaronder woon-werkverkeer, leaseauto's en zakelijk verkeer). Het resultaat van 78% CO₂-reductie in 2021 is mede het gevolg van COVID19 maatregelen waardoor er veel minder verkeer plaatsvond.

CO₂e- emissies van de eigen bedrijfsvoering

De CO₂-uitstoot van bedrijven, landen en vastgoed waarin a.s.r. investeert (beleggingen en vastgoed) valt eveneens in scope 3. In het Klimaatakkoord beloven financiële instellingen in Nederland – waaronder a.s.r. – de uitstoot van hun beleggingen en vastgoed te meten en te rapporteren over hun acties om die terug te dringen.¹² a.s.r. zet zich al enige jaren in voor de ontwikkeling van geschikte meetmethodes. Met het Partnership for Carbon Accounting Financials (PCAF) zijn methodes ontwikkeld om de CO₂-uitstoot van investeringen te meten. Specifiek voor de vastgoedfondsen zijn met hulp van de Carbon Risk Real Estate Monitor (CRREM) Paris Proof roadmaps ontwikkeld richting 2045.

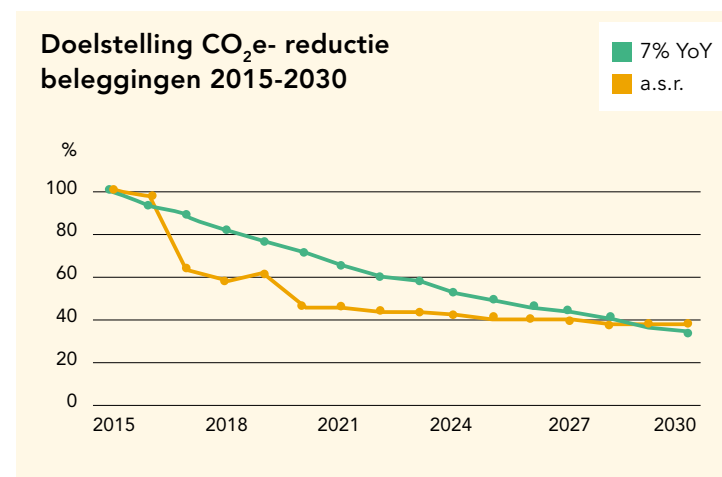
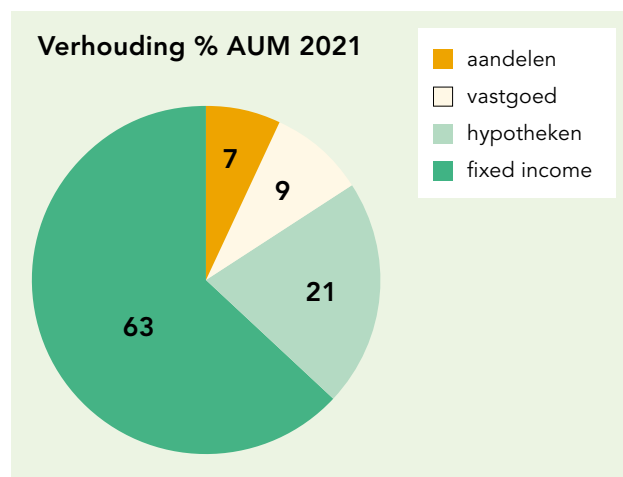
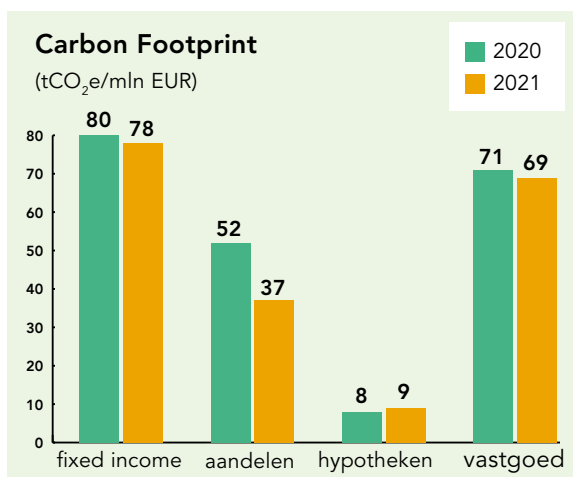

Voor a.s.r. is het van groot belang dat we de CO₂-uitstoot van onze investeringen kunnen meten en kunnen verkleinen. Voor 98% van bijgaande asset classes hebben we inzichtelijk wat de CO₂-voetafdruk is. Voor deze asset classes sturen we gericht op het verkleinen van de voetafdruk. Zo heeft a.s.r. voor haar beleggingen een ambitieuze doelstelling geformuleerd, namelijk 65% CO₂-reductie in 2030 ten opzichte van het basisjaar 2015. Al vanaf 2015 heeft a.s.r. grote stappen gezet in het reduceren van de uitstoot. Tussen 2015 en 2019 is de uitstoot van de beleggingen gedaald van 142 ton CO₂ per miljoen euro belegd vermogen naar 83 ton CO₂ per miljoen euro belegd vermogen. In 2020 en 2021 was er een extra daling waar te nemen met name door de lockdowns. Naar verwachting zal de uitstoot minder dalen of zelfs wat oplopen om daarna weer te gaan dalen. Het reductietarget van 65% voldoet aan de 7% year to year (YoY) decarbonisatiepad over de

periode tot en met 2030. Dit is het jaarlijkse percentage waarmee de wereldeconomie haar uitstoot dient te verminderen in lijn met het IPCC 1,5 C traject.¹³ In bijlage 1 is de AuM¹⁴ en CO₂-voetafdruk in meer detail weergegeven.

Daarnaast willen we onze (zakelijke) klanten helpen om hun klimaatimpact te verkleinen om zo de CO₂-uitstoot van onze verzekeringsportefeuille terug te dringen. Ook daarvoor moeten meetmethodes worden ontwikkeld. Maar dat weerhoudt ons er niet van om nu al hierover met klanten in gesprek te gaan en hen te voorzien van adviezen op maat. In onderstaande paragrafen geven we een overzicht van de instrumenten die we inzetten bij onze beleggingen, verzekeringen en in onze eigen bedrijfsvoering om onze klimaatimpact te beperken.

CO₂e-emissies van de beleggingen

4.1 a.s.r. vermogensbeheer

Alle beleggingen beheerd door a.s.r. vermogensbeheer worden op basis van het duurzaam beleggingsbeleid van a.s.r., ook wel het Socially Responsible Investment (SRI) beleid, gescreend op ESG (Environmental, Social, Governance) criteria.¹⁵ Bedrijven die niet aan deze criteria voldoen worden uitgesloten, terwijl a.s.r. juist meer wil beleggen in bedrijven die een positieve bijdrage leveren aan een duurzame samenleving (dit noemen we 'best in class' beleggen). a.s.r. weegt klimaatrisico's en -kansen mee in deze beleggingsbenadering. Daarbij hanteren we een viertal instrumenten:

- ✓ **Positieve screening:** a.s.r. geeft de voorkeur aan bedrijven die klimaatrisico's meewegen in hun strategie en in actie komen om de CO₂-voetafdruk van hun activiteiten te verminderen.
- ✓ **Engagement:** a.s.r. gelooft in een constructieve dialoog met bedrijven om het klimaatbewustzijn te vergroten. Als actieve aandeelhouder oefent a.s.r. ook haar stemrecht uit om besluiten over klimaatkwesties te beïnvloeden.
- ✓ **Uitsluiting:** in het geval van systematische en ernstige vervuiling, of wanneer een dialoog niet leidt tot adequate verbetering van de klimaatimpact, kan a.s.r. een bedrijf uitsluiten van de beleggingsportefeuille. Zo investeert a.s.r. niet in in bedrijven die hun omzet halen uit het winnen van kolen, of voor meer dan 5 procent uit onconventionele bronnen van olie en gas (zoals schalieolie of gas, teerzanden of olie uit Arctisch gebied). Tevens verlaagde a.s.r. in 2021 de drempel voor uitsluiting van elektriciteitsproductie uit kolen van 50 naar 20%.
- ✓ **Impact investeringen:** a.s.r. financiert bedrijven, organisaties, fondsen en projecten die in combinatie met een financiële opbrengst als primair doel hebben om de energietransitie te bevorderen.

a.s.r. rapporteert periodiek over de resultaten van haar duurzame beleggings-aanpak; binnen de jaarverslagen van de beschikbare beleggingsfondsen, richting klanten binnen de mandaatovereenkomsten, richting aandeelhouders via het bedrijfsjaarverslag of binnen themapublicaties en via andere kanalen. We doen dit zoveel mogelijk volgens de richtlijnen vanuit de SFDR (de Europese transparantieverordening voor financiële instellingen en producten) en gebruikmakend van de daar mee samenhangende raamwerken zoals de EU Taxonomie.

Als vermogensbeheerder streven we naar een klimaatneutrale beleggings-portefeuille in 2050. We bouwen onze investeringen in fossiele brandstoffen in drie fasen af.

- ✓ In fase 1 (eind 2021) werden investeringen in producenten van thermische steenkool en onconventionele olie- en gasproducten (zoals schaliegas, olie uit het Arctisch gebied en teerzanden) verkocht en opgenomen in de lijst met uitsluitingen. Doordat a.s.r. al sinds 2015 strenge criteria hanteert, was de omvang van deze investeringen relatief beperkt.
- ✓ In fase 2 richten we ons op producenten van metallurgische steenkool, zoals cokeskolen voor de productie van staal, en conventionele olie- en gasproducten. We kijken gedurende de periode 2022-2024 of de doelstellingen van de betrokken bedrijven in lijn zijn met het transitiepad van het Akkoord van Parijs en gaan daarover met deze bedrijven in gesprek. Wanneer de doelstellingen van bedrijven niet voldoende in lijn zijn met het transitiepad naar Parijs zullen we ons belang in deze bedrijven verkopen.
- ✓ In fase 3 richten we ons op bedrijven in de fossiele keten en in broeikasgas-intensieve sectoren, zoals transport- en nutsbedrijven. Deze bedrijven kunnen een belangrijke rol spelen in de strijd tegen klimaatverandering. We zullen ons de komende jaren steeds meer richten op de best presterende bedrijven en koplopers die een positieve bijdrage leveren aan de noodzakelijke transitie naar een klimaatneutrale economie.

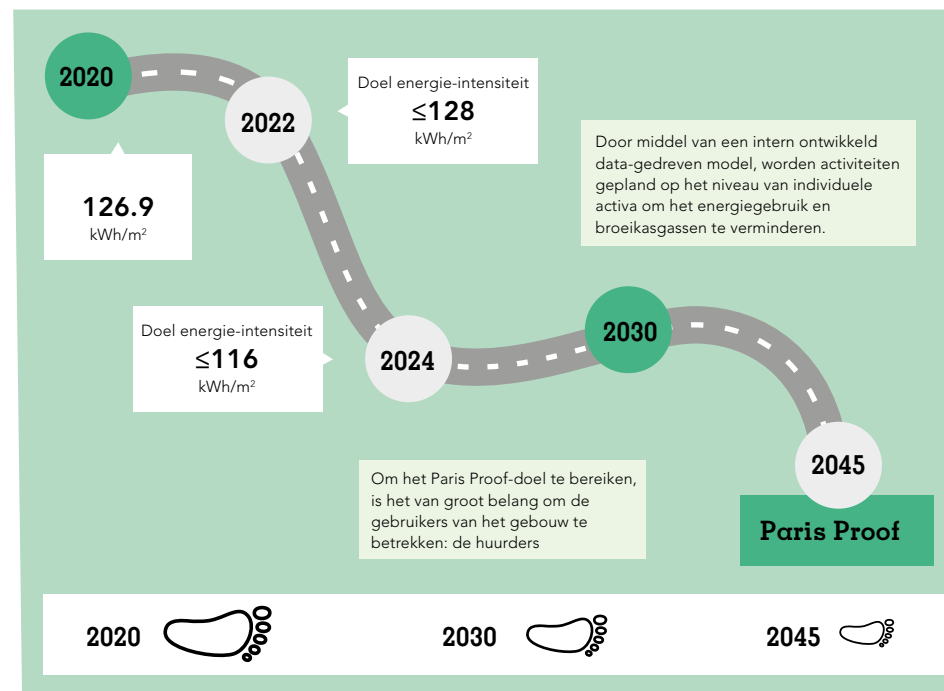
4.2 a.s.r. real estate

Vastgoed speelt een belangrijke rol in de strijd tegen klimaatverandering. Wereldwijd is het verantwoordelijk voor ongeveer 30% van de totale CO₂-uitstoot en 40% van het energieverbruik.¹⁶ a.s.r. real estate is daarom voortdurend bezig om haar woningen, kantoren, winkels en agrarische grond te verduurzamen. Om bij te dragen aan de energietransitie en een duurzame leefomgeving investeert a.s.r. in wind- en zonneparken en werken we met de agrarische sector aan duurzaam bodembeheer en het vergroten van de biodiversiteit (zie onderstaand kader).

Om een positieve impact te maken op natuur, maatschappij en klimaat verlagen we onze CO₂-uitstoot, verminderen we de afvalproductie en het waterverbruik en maken we onze portefeuilles Paris Proof en klimaatadaptief. Hierbij ligt de focus zowel op duurzame acquisities als op het verduurzamen van bestaande panden. Dit doen we bijvoorbeeld door het aanleggen van groene daken en het installeren van ledverlichting en waterbesparend sanitair. a.s.r. real estate investeert ook in duurzame energieopwekking. Eind 2021 waren meer dan 15.000 zonnepanelen geïnstalleerd. In december 2021 kocht a.s.r. een deel van het Prinses Ariane windpark in de Wieringermeer. Hiermee werden 32 van de 80 turbines van het grootste Nederlandse windpark eigendom van a.s.r. De 32 turbines hebben een gezamenlijk vermogen van 118 megawatt. Dat is vergelijkbaar met de stroomvoorziening van 114.000 huishoudens per jaar.

a.s.r. real estate heeft de Paris Proof Commitment van de Dutch Green Building Council (DGBC) ondertekend en zich daarmee gecommitteerd aan

een klimaatneutrale vastgoedportefeuille in 2050. In 2021 hebben we onze ambitie verhoogd en besloten ernaar te streven dit doel al in 2045 te halen. Als tussentijds doel willen we in 2030 een CO₂-reductie van 65% realiseren in onze beleggingen, waaronder de vastgoedportefeuille. Om te voorkomen dat beleggingen waardeloos worden (stranded assets) is voor elk vastgoedfonds met behulp van de CRREM-tool een Paris Proof roadmap opgesteld. Dit datagedreven model maakt inzichtelijk in hoeverre onze inspanningen in lijn liggen met het tempo dat nodig is om in 2045 klimaatneutraal te zijn.

Strijd voor het behoud van biodiversiteit

Natuurlijke systemen helpen het klimaat te reguleren. Bossen, vennen, bodems en oceanen spelen een cruciale rol bij de opname en opslag van koolstof en helpen ons dus te beschermen tegen klimaatverandering. Tegelijkertijd leidt klimaatverandering tot meer natuurverlies. Er gaat steeds meer biodiversiteit verloren en ecosystemen gaan achteruit.

a.s.r. is ondertekenaar van de Finance for Biodiversity Pledge.¹⁷ Daarmee commiteert a.s.r. zich aan het beschermen en herstellen van biodiversiteit binnen de beleggingsportefeuille. Om inzicht te krijgen in de impact van onze beleggingsportefeuille op biodiversiteit nemen we deel aan sectorinitiatieven zoals het Partnership for Biodiversity Accounting Financials (PBAF) en de biodiversiteitswerkgroep van het DNB Sustainable Finance Platform. Ook heeft a.s.r. de MSCI World – een belangrijke beleggingsindex – laten toetsen aan de hand van de Biodiversity Footprint for Financial Institutions (BFFI) methodiek.

Met betrekking tot onze beleggingsportefeuille, kijken wij ook binnen het thema biodiversiteit naar bedrijven die beter presteren dan sectorgenoten. Bedrijven die betrokken zijn bij grote milieurampen waarbij biodiversiteit verloren gaat, kunnen worden uitgesloten. Daar waar we risico's zien op het gebied van ontbossing, landbouw en vervuiling gaan we in gesprek met bedrijven. En door middel van impact investeringen proberen wij een positieve bijdrage te leveren. Zo investeren we in innovatieve technieken om het gebruik van pesticiden in landbouw tegen te gaan, maar ook in bedrijven die plantaardige vleesvervangers en kweekvlees ontwikkelen en daarmee ontbossing door sojaproductie tegengaan.

a.s.r. heeft in Nederland een portefeuille van circa 42.000 hectare voornamelijk landbouwgrond. Daarmee is a.s.r. na de Vereniging Natuurmonumenten de grootste private grondbezitter in Nederland. Eén van onze initiatieven is het terugbrengen of herstellen van landschapselementen. Door hagen, bomenrijen, bosjes, poelen en houtwallen terug te brengen in het landschap stimuleren we de biodiversiteit en kan CO₂ worden vastgelegd.

Boeren die landbouwgrond van a.s.r. in gebruik hebben, worden door a.s.r. gestimuleerd om de grond duurzaam te beheren met als resultaat een positieve impact op klimaat en biodiversiteit. Om ruimte te geven aan duurzaamheidsinspanningen verlaagt a.s.r. de pacht gedurende de hele looptijd van het contract. Dat geeft boeren zekerheid en financiële ruimte om in duurzaamheid te kunnen investeren. Deze aanpak valt onder de strategie klimaatslimboeren van het a.s.r. Dutch Farmland Fund, het fonds waarin de landbouwgrond van a.s.r. is ondergebracht. Een belangrijk instrument hierbij is de Open Bodemindex, die door a.s.r. in samenwerking met Rabobank en Vitens is ontwikkeld. Deze index meet de gezondheid van de bodem en biedt handvatten om die te verbeteren. Leendert Jan Onnes is agrariër in Groningen en tevens bestuurslid van het Nederlands Agrarisch Jongeren Kontakt (NAJK): “De Open Bodemindex helpt ons bij het toekomstbestendig en vitaal houden van de grond. Met de informatie kan de productie verbeterd worden en tegelijkertijd helpen we de natuur een handje vooruit. Hoe gezonder de bodem, hoe makkelijker het is om gewassen gezond te houden en des te minder middelen je daarvoor nodig hebt.” Gezonde en vitale bodems zijn niet alleen nodig om gewassen te laten groeien en ons van voedsel te voorzien. Ze helpen ook met het stimuleren van de biodiversiteit, het vastleggen van koolstof en het vasthouden van water.

4.3 Hypotheken

Om de CO₂-voetafdruk van woningen te verkleinen willen we het voor al onze hypotheekklanten mogelijk maken te verduurzamen. Niet alleen woningen die al energiezuinig zijn, maar ook huizen met een minder goed energielabel. Daarin maken we geen onderscheid. We willen nadrukkelijk niet alleen een hypotheekverstrekker zijn voor mensen met een energiezuinig huis maar juist een hypotheekverstrekker die klanten helpt te verduurzamen. In 2019 introduceerde a.s.r. daarom de Verduurzamingshypotheek. Daarmee kunnen huiseigenaren voordelig extra geld lenen voor energiebesparende maatregelen, zoals een warmtepomp, zonnepanelen of isolatie. Maximaal kan 25.000 euro en tot 106% (in plaats van 100%) van de waarde van een woning worden geleend.

Klanten met een woning met een energielabel B tot en met G ontvangen daarbij een gepersonaliseerd energiebespaarrapport. Hierin staat welke maatregelen zij kunnen treffen om hun energielabel te verbeteren, wat de geschatte kosten zijn en wat zij hiermee naar verwachting kunnen besparen op hun energierekening. Door de introductie van de Verduurzamingshypotheek wordt aanzienlijk meer budget voor verduurzaming afgesloten bij het aanvragen van een hypotheek. In 2021 werd bij 27% van alle nieuwe hypotheeken een budget voor verduurzaming afgesloten. Volgens een eerste, eigen onderzoek gingen die woningen door de maatregelen gemiddeld 1,5 energielabel omhoog.

4.4 Verzekeringsinstrumenten

We proberen niet alleen met onze beleggingen, vastgoedportefeuille en hypotheken klimaatverandering tegen te gaan. We stimuleren ook preventieve maatregelen, verkleinen klimaatrisico's en compenseren klimaatgerelateerde schade met onze verzekeringen. We nemen kennis van de nieuwste inzichten over de effecten van klimaatverandering en passen ons acceptatiebeleid, onze producten, onze dienstverlening en onze schadebehandeling daarop aan.

- ✓ Om de energietransitie te ondersteunen breiden we ons duurzame productaanbod steeds verder uit. Door onder andere zonnepanelen, laadpalen, groene daken en duurzame bouwwaarden te verzekeren stimuleren we het gebruik van deze verduurzamende maatregelen.
- ✓ Nieuwe verzekeringsproducten worden altijd eerst getoetst via het Product Approval Review Process (PARP). Daarbij is het maatschappelijk belang een belangrijk criterium: levert het product een positieve bijdrage aan ESG-thema's, waaronder klimaat en energietransitie, en is er geen sprake van ongewenste impact op deze thema's. Ook in de prijsstelling wordt rekening gehouden met duurzaamheid. Bijvoorbeeld elektrische auto's en boten met een elektrische motor kennen een gunstig tarief.
- ✓ Duurzaamheid speelt ook een rol binnen ons acceptatiebeleid. Zo kijken we of risico's die moeilijk te verzekeren zijn maar wel een bijdrage leveren in de strijd tegen klimaatverandering, toch verzekerd kunnen worden. Andersom zijn we kritisch op risico's die wel goed te verzekeren zijn maar die een zeer ongunstig duurzaamheidsrisico vormen.
- ✓ Klanten krijgen van a.s.r. advies hoe zij schade door klimaatverandering kunnen voorkomen of beperken. Zakelijke klanten bieden we aan de hand van een risico-inspectie advies op maat.
- ✓ Via onze website en sociale media proberen we ook particuliere klanten te bewegen tot verduurzaming en het nemen van preventieve maatregelen. a.s.r. heeft bijvoorbeeld het platform Duurzaam Wonen¹⁸ opgericht waar (potentiële) schade- en hypotheekklanten tips krijgen hoe zij hun woning kunnen verduurzamen.

Klimaatwinst door duurzaam schadeherstel

Bij schade aan hun woning of voertuig krijgen klanten de mogelijkheid om deze te laten herstellen door een duurzaam herstelbedrijf. In 2025 streven we ernaar dat 50% van de brandschade en 85% van de schade aan voertuigen duurzaam worden hersteld. a.s.r. beschikt over een breed netwerk van duurzame herstelbedrijven, deze zijn aangesloten bij de stichting Duurzaam of maken deel uit van Schadegarant/Glasgarant. Deze herstelbedrijven voldoen aan diverse duurzaamheidscriteria. Zoals het gebruik van milieuvriendelijke middelen, minder energieverbruik, juiste verwerking van afval, hergebruik van materialen en toepassing van producten die niet schadelijk zijn voor mensen.

a.s.r. is één van de initiatiefnemers van de stichting Duurzaam, omdat we het belangrijk vinden schade te laten herstellen met oog voor het klimaat en het milieu. “Als iets kapotgaat, zijn we geneigd om alles te vervangen”, zegt Nabil Alani, directeur van telecom herstelbedrijf Larsa Group. “Terwijl dat in veel gevallen niet nodig is. Vervangen levert vaak ook meer gedoe op en is slechter voor het milieu dan wanneer klanten kiezen voor reparatie.”

Onderzoeksbureau CE Delft vergeleek de klimaatimpact van vervangen en repareren met elkaar. Het onderzoeksbureau keek hierbij naar waterschade aan een houten vloer, inbraak-

schade aan een raamkozijn en schade aan een stenen aanrechtblad. Uit het onderzoek blijkt dat de negatieve klimaatimpact van repareren drie tot zes keer lager ligt dan de impact van vervanging.¹⁹ Dit komt doordat bij herstel minder nieuwe materialen geproduceerd hoeven te worden. Daarnaast is er minder vervoer en afvalverwerking nodig, zeker wanneer het herstel op duurzame wijze gebeurt.

Proces: schade vervangen

Proces: schade herstellen

‘Als iets kapotgaat, zijn we geneigd om alles te vervangen.’

4.5 Eigen bedrijfsvoering

a.s.r. heeft de ambitie om de CO₂-uitstoot in de eigen bedrijfsvoering tussen 2018 en 2025 te halveren. Het kantoorgebouw van a.s.r. werd de afgelopen jaren duurzaam gerenoveerd en is nu CO₂-neutraal. Het gebouw is sinds 2019 van het gas af en draait nu volledig op groene elektriciteit. Hierdoor is het energielabel van het pand van label G naar een label A++ gegaan.

Mobiliteit gebruikt binnen de eigen bedrijfsvoering de meeste energie en levert de grootste bijdrage aan de CO₂-voetafdruk van de eigen bedrijfsvoering. Om deze terug te dringen faciliteert a.s.r. thuiswerken, worden leaseauto's gecontracteerd op basis van elektrische aandrijving en stimuleert a.s.r. het gebruik van (elektrische) fietsen en openbaar vervoer.²⁰

Waar het terugdringen van de CO₂-uitstoot nog onvoldoende lukt compenseren we dat met het aanplanten van bomen. Aanplantprojecten voldoen aan de Verified Carbon Standard (VCS) of de Climate, Community and Biodiversity Standards (CCB).

Parkeergarage waar elektrische auto's stroom opladen en leveren

Het parkeerdek bij het kantoorgebouw van a.s.r. in Utrecht is voorzien van 2.160 zonnepanelen met een maximaal vermogen van 1 miljoen kWh en er staan 250 laadpalen. Deze laadfaciliteit voor elektrische auto's past bij de doelstelling van a.s.r. om de klimaatimpact te verminderen. Bijzonder aan het parkeerdek is dat de laadpalen twee kanten op kunnen functioneren. Ze kunnen de accupakketten van auto's opladen, maar ze kunnen ook stroom uit de auto's trekken en doorvoeren naar het gebouw.

Jos Ruijter is de man die namens a.s.r. technisch alles regelde bij de aanleg van de parkeergarage. Hij legt uit hoe dit 'bidirectionele laden' in zijn werk gaat. "Iemand komt in de ochtend aan en parkeert zijn auto. Zeker in de winter is er dan nog weinig zon. Daarom kunnen we energie uit de accu's van auto onttrekken om het gebouw op te starten." Elektrische auto's zijn voorzien van accupakketten die relatief veel elektriciteit kunnen absorberen of leveren om een piek in de gebouw- of netbelasting op te vangen. In de overgang naar duurzame energie is dit soort tijdelijke energieopslag hard nodig. Volgens Jos heeft bidirectioneel laden dan ook de toekomst. "Absoluut, dit gaat groter worden en wij laten zien dat het kan."

Tot slot: a.s.r. doet meer

Als verzekeraar hebben we een groot belang bij een houdbare toekomst. En om deze veilig te stellen, hebben we haast. Om klimaatverandering tegen te gaan en binnen de perken te houden, moeten we komende jaren grote stappen zetten en al onze doelen waarmaken. Ook willen we, onder andere door middel van klimaatverslagen zoals deze, zo transparant mogelijk zijn over de door ons bereikte resultaten.

Maar we willen meer. We willen bij a.s.r. de lat continue hoger leggen voor onszelf en daarbij steeds op zoek gaan naar meer en nieuwe manieren om klimaatverandering tegen te gaan, onze klanten te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering en de energietransitie te bevorderen. Dat kunnen we niet alleen, en daarom zullen we ook onze stakeholders hierop aanspreken en hen bij onze plannen betrekken.

CO ₂ e- emissies van de eigen bedrijfsvoering										
	2021		2020		2019		2018		2017	
Categorie	in %	ton CO ₂	in %	ton CO ₂	in %	ton CO ₂	in %	ton CO ₂	in %	ton CO ₂
Scope 1										
Brandstof en verwarming	0,2	3	0,3		0,5	37	1,1	88	1,1	85
Koeling	2,0	34	1,3	37	0,7	51	0,7	56	0,7	54
Gebruik leaseauto's	43,1	748	40,8	1.113	26,5	2.078	27,0	2.172	29,1	2.248
Subtotaal	45,2	785	42,4	1.158	27,7	2.166	28,8	2.317	30,9	2.387
Scope 2										
a.s.r. gebruikt enkel stroom uit hernieuwbare energiebronnen.										
Scope 3										
Zakelijk reizen excl. leaseauto's	3,3	57	3,2	87	4,2	329	4,0	322	4,1	317
Woon-werk verkeer	48,0	833	51,6	1.408	66,0	5.148	65,0	5.229	62,8	4.851
Afval	3,5	61	2,8	76	2,1	160	2,2	177	2,2	170
Subtotaal	54,8	951	57,6	1.571	72,3	5.638	71,2	5.727	69,1	5.338
Totaal	1.736		2.728		7.804		8.044		7.725	

CO ₂ e- emissies van de beleggingen						
			2021	2020	2019	2015 (basisjaar)
	AuM (in miljoen euro)	ton CO ₂	ton CO ₂ per miljoen euro	ton CO ₂ per miljoen euro	ton CO ₂ per miljoen euro	ton CO ₂ per miljoen euro
a.s.r. vermogensbeheer ²¹	€ 27.055	2.008.543	74	78	101	184
Fixed Income*	€ 24.545	1.914.404	78	80	102	189
*staatsobligaties en bedrijfsobligaties						
Beursgenoteerde aandelen	€ 2.510	94.139	37	52	87	136
Hypotheken ²²	€ 8.291	71.702	9	8	13	18
a.s.r. real estate ²³	€ 3.649	251.988	69	71	58	
- Retail (DCRF)	€ 439	5.461	12	14	13	
- Woningen (DCRF)	€ 860	5242	6	8	8	
- Kantoorgebouwen (DMOF)	€ 113	415	4	15	5	
- Kantoorgebouwen (DSPF)	€ 28	402	14	15	6	
- Landelijk vastgoed ²⁴ (DFLF)	€ 1.841	240.000	130	140	106	
- Anders (vastgoed eigen balans)	€ 367	468	1	16	1	

Eind notes

1. IPCC: Climate change 2021, the physical science basis, August 2021
2. www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/klimaatverandering/gevolgen-klimaatverandering
3. www.klimaatadaptatienederland.nl/actueel/actueel/nieuws/2020/schade-extreme-neerslag-storm
4. a.s.r. heeft een middellangetermijn doelstelling (i.p.v. een kortetermijn doelstelling) gezet om structurele CO₂-reducties na te streven, en om de invloed van schommelende energieverbruik- en prijsontwikkelingen zo klein mogelijk te maken. Een tekenend voorbeeld hiervan is de COVID19 pandemie en het effect daarvan op productie- en consumptiepatronen wereldwijd. In 2020 en 2021 was er vanwege lockdowns een extra daling van CO₂-uitstoot waar te nemen, die waarschijnlijk slechts tijdelijk van aard is.
5. De CO₂-voetafdruk van de eigen bedrijfsvoering bestaat voor het grootste deel uit mobiliteit (94% in 2021) waaronder woon-werkverkeer, leaseauto's en zakelijk verkeer. Het resultaat van 78% is mede het gevolg van COVID19 maatregelen waardoor er veel minder woon-werk en zakelijk verkeer plaatsvond. Zie voor meer informatie bijlage 1.
6. Het a.s.r. doel blijft 50 kWh per vierkante meter bruto vloeroppervlak (BVO), ondanks dat de door de Dutch Green Building Council en TVVL ontwikkelde methode is aangepast naar 70 kWh per gebruiksoppervlak (GO). Deze doelstelling van 70 kWh per vierkante meter is in lijn met het behalen van de Nederlandse doelen van het Parijse Klimaatakkoord.
7. De total loss ratio wordt berekend door het totale bedrag aan schade claims te delen door het premie-inkomen.
8. Deze klimaatscenario's zijn opgesteld door Ortec Finance. IPCC maakt wetenschappelijke klimaatprojecties, Cambridge Econometrics berekent de bijbehorende schokken in het Bruto Binnenlands Product (BBP) en Ortec Finance vertaalt dit in scenario's voor de klimaatrisico's.
9. www.climateaction100.org
10. www.carbonaccountingfinancials.com
11. TCFD staat voor Task Force on Climate-related Financial Disclosure. a.s.r. rapporteert volgens de richtlijnen van TCFD over de kansen en risico's verbonden aan klimaatverandering.
12. Klimaatakkoord: commitment van de financiële sector, juli 2019. De voortgang met de realisatie van de afspraken wordt beschreven in het rapport 'Het klimaatcommitment van de financiële sector; eerste voorgangsrapportage' van oktober 2021.
13. Handbook of climate transition benchmarks, Paris aligned benchmark and benchmark's ESG disclosures, December 20th, 2019.
14. AuM staat voor Assets under Management en betreft de marktwaarde van de beleggingen.
15. Link naar het SRI-beleidsdocument:
www.asvermogensbeheer.nl/duurzaam-beleggen/duurzaam-beleggingsbeleid

Eind notes

16. UNEP Finance Initiative: Sustainable real estate investment, February 2016.
17. www.financeforbiodiversity.org/about-the-pledge
18. www.asr.nl/duurzaam-wonen
19. CE Delft: Vervangen versus repareren na schade; milieuvergelijking voor drie veel voorkomende cases, 2021.
20. Vanwege het coronavirus ontraadde a.s.r. in 2021 het gebruik van openbaar vervoer door het personeel.
21. AuM staat voor Assets under Management en betreft hier de marktwaarde van de beleggingen waar a.s.r. op stuurt om de voetafdruk te reduceren in de periode 2015-2030. Van deze asset classes is de voetafdruk voor 98% van de AuM inzichtelijk.
22. De CO₂-voetafdruk is berekend in lijn met de methodologie PCAF (Partnership for Carbon Accounting Financials) en op 'best effort' basis met gegevens van Moody's ESG, Eurostat, MSCI ESG en Bloomberg.
23. Berekening in overeenstemming met PCAF-methode. Geen gegevens beschikbaar van nog te bouwen woningen, woningen die (nu nog) geen energielabel hebben en woningen waarvan geen betrouwbare gegevens zoals bouwjaar en type woning te verkrijgen waren. Databronnen zijn servicepartner Stater, RVO, Calcasa (energielabel, type woning en bouwjaar) en CBS (energieverbruik). Bij de berekening is gebruik gemaakt van een Loan to Value (LTV) correctie. Dit betekent dat er in de CO₂-voetafdruk berekening rekening is gehouden met het percentage van de hypotheek ten opzichte van de waarde van de woning. Alleen het percentage van de hypotheek ten opzichte van de waarde van de woning wordt toegerekend aan de CO₂-uitstoot van a.s.r.
24. Berekening betreft 89% van AuM voor eigen rekening (relatief beperkte hoeveelheid gegevens van retail vanwege onder meer privacy kwesties, gebrek aan afspraken met huurders en beperkt gebruik van slimme meters). Berekening van de CO₂-uitstoot is gebaseerd op het totale energieverbruik in kWh per m² per jaar van alle objecten in de portefeuille die gedurende het kalenderjaar in bedrijf zijn geweest. CO₂-gegevens van fondsen DCRF, DPRF, DSPF en 'Overig' zijn gebaseerd op energieverbruik in 2020 (exclusief Archimedeslaan, hoofdkantoor a.s.r. energieverbruik 2021 in 'Overig'). Databronnen zijn slimme meters van Fudura, overige slimme meters en het jaarlijkse energieverbruik van de netbeheerders. Het totale energieverbruik in kWh per m² per jaar van alle objecten in de portefeuille die het hele kalenderjaar in bedrijf zijn geweest, is de som van de hoeveelheid elektriciteit (in kWh), stadsverwarming in GJ en gas (in m³) die wordt omgezet in kWh. Het totale energieverbruik in kWh per m² per jaar wordt omgerekend per type energiebron.

